

УДК 336.221

*Тимченко О. М., д.е.н., професор
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

РИЗИКИ ПОДАТКОВОЇ РЕФОРМИ «10-10-10»

Повоєнне відновлення України та її поступ до Європейського Союзу генерує необхідність змін у багатьох сферах соціально-економічного життя суспільства. Зокрема, дискусії точаться навколо ідеї суттєвого зниження ставок основних бюджетоформуючих податків та скасування єдиного соціального внеску. За задумом ініціаторів, така реформа покликана створити привабливе інвестиційне середовище, стимулювати розвиток бізнесу та сприяти зменшенню проявів девіантної поведінки платників податків [1; 2]. Натомість із застереженнями стосовно реалізації такого радикального підходу до реформування податкової системи України виступає Міністерство фінансів України [3]. Зважаючи на надважливу значимість даного питання і неоднозначність думок стосовно реалізації ініціативи «10-10-10», вважаємо за потрібне долучитися до дискусії і висловити свої аргументи з цього приводу.

Перше, на що треба звернути увагу: під час розробки будь-якої концепції податкової реформи не слід забувати про основоположну функцію податків – забезпечувати уряд необхідними для виконання функцій фінансовими ресурсами. Отже, є деякий обсяг коштів, який обов'язково має надійти до бюджету, і ним не можна нехтувати під час розрахунків. Це дозволить визначити, які втрати від запровадження податкової реформи може дозволити уряд. Було б безвідповідально і нечесно, якби ці втрати компенсувалися зарубіжними партнерами, враховуючи безпрецедентну допомогу, яка надається за рахунок платників податків їхніх країн. На нашу думку, державний і місцеві бюджети України мають максимально, на скільки це можливо, наповнюватися за рахунок внутрішніх джерел. Це важливо також з огляду забезпечення майбутньої фінансової незалежності України. Зважаючи на обсяг оборонних видатків, висуваємо гіпотезу, що суттєве зниження ставок основних бюджетоформуючих податків не забезпечить мінімально необхідний обсяг податкових надходжень за рахунок розширення податкової бази (як унаслідок зменшення податкової девіації, так і у результаті розвитку бізнесу). Окрім оборонних видатків є також видатки на освіту, охорону здоров'я, управління, значну частину яких становить заробітна плата. Рівень зарплати впливає на споживчий попит, що, в свою чергу, на розвиток бізнесу. Вважаємо, що скорочення таких видатків, що вже має місце, під час зростання цін, що також має стабільну тенденцію, не сприятиме підвищенню сукупного попиту

Отже, друге, що слід враховувати під час розробки концепції податкової реформи: не лише податки, тобто їх зниження, впливає на активність суб'єктів господарювання. За низького рівня споживчого попиту це не спрацює. У результаті бюджет втратить ще більше. Податки також не посідають перше місце серед факторів, що впливають на привабливість інвестиційного середовища.

І третє, що варте уваги: саме по собі зниження податків не призводить автоматично до легалізації доходів або розкриття інформації про податкові бази платника. Тут слід враховувати особливості поведінки платника як людини економічної. Ми маємо на увазі, якщо зараз той чи інший платник податку сплачує до бюджету деяку суму податків і ця сума становить певну частину його доходів, то платник не буде платити більшу суму або частину від доходу у наслідок реформи. Тобто платник розрахує, на скільки йому треба збільшити податкову базу, щоб за зменшеними ставками заплатити не більше ніж раніше. З цього можна зробити висновок, що в кращому разі

бюджет не втратить надходження. Але ми вже мали досвід суттєвого зниження ставки податку на доходи фізичних осіб та єдиного соціального внеску. У результаті місцеві бюджети та пенсійний фонд понесли значні втрати надходжень. Натомість очікуваної легалізації доходів не відбулося.

Узагальнюючи, робимо висновок, що шукати креативні шляхи реформування податкової системи необхідно, але будь яка ідея має супроводжуватися відповідними розрахунками і оцінкою наслідків.

Література

1. Антикорупційна податкова реформа приведе податкову систему держави у відповідність до економічних викликів. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/232239.html.
2. Китайчук Т. Перспективи та недоліки радикальної податкової реформи. *Економіка та суспільство*. 2020. № 42. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1622>.
3. Податкова реформа "все по 10": у Мінфіні пояснили, чому Україні варто відмовитись від цієї ідеї. URL: <https://focus.ua/uk/economics/542859-nalogovaya-reforma-vse-po-10-v-minfine-obyasnili-pochemu-ukraine-stoit-otkazatsya-ot-etoj-idei>.

УДК 303.01:005.915:338.48-051

*Грищенко С. І., аспірант
науковий керівник Тарасенко І. О., д.е.н., професор
Київський національний університет технологій та дизайну*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ СУБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Військова агресія, розпочата проти України у 2022 році з боку РФ, мала негативні наслідки для багатьох галузей економіки України, серед яких однією з найбільш постраждалих виявилася туристична. Так, відповідно до [1], бюджет України втратив третину надходжень від туризму, а значна частина компаній закрилася. Фінансовий менеджмент у сфері туризму являє собою систему інструментів, методів, форм розроблення і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з процесами формування, розподілу та використання фінансових ресурсів для досягнення стійкості фінансового стану та ефективної діяльності суб'єктів туристичної діяльності (СТД).

Проблеми ефективного фінансового менеджменту знайшли відображення в працях таких закордонних і вітчизняних науковців як: Р. Брейлі, Дж.К. Ван Хорн, О. Дацій, Б. Колас, В. Корінев, С. Майєрс, М. Міллер, Ф. Модільяні, А. Шеремет та інших. Проте, ряд питань теоретичного і практичного характеру до цих пір є дискусійними, залишаються невіршеними окремі проблемні питання управління фінансами суб'єктів туристичного бізнесу.

Відповідно до Закону України «Про туризм», туристична діяльність – це діяльність з надання різноманітних туристичних послуг, зокрема щодо розміщення, харчування, транспортного, інформаційно-рекламного обслуговування, а також послуг закладів культури, спорту, побуту, розваг тощо, які спрямовані на задоволення потреб туристів [2]. Відповідно, суб'єкти туристичної діяльності – це підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, фізичні особи, що зареєстровані у встановленому чинним законодавством України порядку і мають ліцензію на здійснення діяльності, пов'язаної з наданням туристичних послуг. В табл. 1 наведено наукові підходи до трактування поняття фінансового менеджменту.